

פחד דוד

פרשת
בראשית
כ"ד תשרי
תשע"ח
890

יו"ל ע"י מוסדות "אורות חיים ומושה" ישראל

בנשיאות בנש"ק מורנו ורבנו הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

בן הצדיק המלוו"ן רבי משה אהרן פינטו זצ"ל ונכד הצדיק הקדוש המלוו"ן רבי חיים פינטו זיע"א

ירושלים תל אביב חיפה באר שבע

הדלקת נרות 5:34 | 5:49 | 5:41 | 5:54

מוצאי שבת 6:44 | 6:46 | 6:45

רבינו תם 7:25 | 7:21 | 7:22 | 7:25

המולד ביום ששי בשעה 12, 12 דקות ו-17 חלקים ראש חודש חשוון - ימים שישי ושבת קודש

הילולא
דצדיקיא

- כד - רבי יעקב יוסף מפולאנה בעל ה'תולדות יעקב יוסף'
- כה - רבי משה סופר ה'חתם סופר'
- כה - רבי לוי יצחק מברדיצ'וב סניגורם של ישראל
- כו - רבי אשר מסטולין
- כז - רבי יצחק הזקן מבעלי התוספות
- כח - רבי אברהם אביכזר אב"ד אלכסנדריה
- כט - שמעון הצדיק משיירי כנסת הגדולה

המעוניין לקבל את העלון בדוא"ל ישלח הודעה: p@hpinto.org.il

משכיל לדוד

חטאם של אדם וחווה

ימחל לו על החטא.

ולמשל אם ראובן נתן ביד שמעון כסף ואחר כך שמעון הלך ללמוד ואין ברצונו של ראובן להפריעו מלימודו ועל כן ניגש ראובן לחליפתו של שמעון ולקח את הכסף, כלפי העולם זה נראה חטא אך באמת אין זה חטא. וכן אצל האדם כלפי שמיא זה לא היה חטא אך לעולם זה נראה חטא ולכן נענש שהסתלק מגן עדן, אך לא קשה קושיית הרמב"ם מדוע קיבל שכר, כיון שבאמת כלפי שמיא זה לא היה חטא ולכן הוא קיבל שכר.

כתוב בספרים שכשאדם חטא הקב"ה רצה להורגו והמלאכים אמרו לפני הקב"ה שלא יהרגו שהרי הוא בחר הבריא, ולכאורה קשה, מדוע הם התפללו עליו הרי הוא חטא. ולפי דברינו מבואר שהם ידעו שלא עשה זאת כדי לחטוא, שהרי החטא הזה הקטין אותו וכעת הכירו מי הוא המלך ומי הוא העבד, ולכן ביקשו המלאכים מהקב"ה להשאיר את האדם, ולא היה ברצונם שהקב"ה יהרגו ויברא אדם אחר במקומו שהרי הוא יהיה גדול כמו האדם קודם החטא, ואת זה המלאכים לא רצו שיהיה מישהו שיראה כאלוהו ויטעו בו חס ושלום.

ולמרות שהקב"ה הקטין את האדם לאחר החטא, הוא נתן לו אפשרות לגדול על ידי לימוד התורה, וכמו שנאמר "סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה והנה מלאכי א-להים עולים ויורדים בו" (בראשית כח, יב). וביאורו סולם זה כנגד האדם, שכמו שהסולם רחב למטה וצר למעלה, כך גופו של האדם, והמלאכים שעולים ויורדים זה התורה והמצוות שהאדם מקיים, ואם כן על ידי התורה והמצוות האדם יכול לגדול עד מאוד.

ולפי דברינו שהאדם חטא לשם שמים וכלפי שמיא זה לא חטא, יבואר שהאדם זכה בתורה שתגדלו ותרוממו, כיון שחטא לשם שמים וכלפי שמיא זה לא חטא, אך כלפי העולם זה היה חטא ועל כן גורש מגן עדן.

חז"ל מקשים (ילקוט שמעוני, ישעיה, רמז תק"ח) היכן היה האדם בשעה שהנחש פיתה את האשה לאכול, ואומרים חז"ל שהאדם טייל עם הקב"ה בגן עדן. ויש להתבונן שהרי עץ הדעת גם היה בגן עדן ומדוע לא אמר הקב"ה לאדם לך לאשתך ושמור עליה שלא תאכל. ונראה מכך שהקב"ה לא הודיע לאדם שהאשה אוכלת, ומכך שהאשה הצליחה לפתות את האדם לאכול, מוכח שזה באמת היה רצון הקב"ה, וכל זאת מבואר לפי דברינו בתחילה שכלפי שמיא זה לא היה חטא.

רצון הקב"ה היה שלא יהיה בעולם נהמא דכיסופא, דהיינו שהאדם לא יקבל שכר בחינם, לכן הקב"ה רצה שיאכל מעץ הדעת ויהיה יצר הרע, ושכר ועונש, שהרי לאדם לא נעים לקבל צדקה אלא הוא רוצה לקבל שכר על עבודה שעשה.

וכן אני נוהג, בעבר היה עובד אצלי יהודי בעל ממון אשר לא היה צריך את כספי אך בכל זאת שילמתי לו, בשביל שיראה שיש שכר לעבודתו, וכך הקב"ה רצה שהאדם יבחר בטוב ויקבל שכר על מעשיו.

"ויאמר ה' אלהים הן האדם היה כאחד ממנו לדעת טוב ורע" (בראשית ג, כב)

בספר מורה נבוכים (ח"א פ"ב) מקשה הרמב"ם שבשעה שחטא אדם הראשון ואכל מעץ הדעת נפקחו עיניו לראות בין טוב לרע, ולכאורה היה צריך להיות להיפך להיות וחטא ועבר על ציווי ה' יענש ומדוע קיבל שכר על זה, ועיין שם מה שתייך.

והנה אדם הראשון היה יציר כפיו של הקב"ה, ומובא בגמרא בבא בתרא (נח, א) שעקבו של אדם הראשון היה מאיר כגלגל חמה, ואם כן אדם הראשון היה צדיק מאוד, וקשה כיצד הוא חטא, וביותר שהרי אז לא היה לאדם יצר הרע ואם כן כיצד חטא.

ונראה לבאר בזה כך, הקב"ה ברא את חוה מעצם של אדם הראשון, והאדם אמר (בראשית ב, כג) "את הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי לזאת יקרא אשה כי מאיש לקחה זאת", והנה באשה יש אות "הא" ובאיש יש אות "יוד", וביחד זה שם י"ה של השכינה, ואם כן באיש ובאשה יחד יש אותיות השכינה י"ה, והאדם חשב בליבו כך כשהאשה חטאה הסתלקה ממנה אות "הא" ואם כן כביכול שם י"ה נפרדו, שלאדם נשאר האות "יוד" ומהאשה הסתלקה האות "הא", על כן האדם אכל כדי שגם ממנו תסתלק האות "יוד" וכך לא יהיה פירוד בשם י"ה, וחשב שכשיחזרו בתשובה השכינה תחזור לשניהם.

והדבר רמוז בפסוק "ויאמר האדם האשה אשר נתנה עמדי היא נתנה לי מן העץ ואכל" (בראשית ג, יב), האדם אומר "האשה", לא נאמר אשה אלא האשה, ויש אות 'הא' מיותרת, וזה רומז כך, האדם אמר היות ונסתלקה מהאשה האות 'הא' לכן הסכמתי לאכול, כדי שנענש שנינו ונחזור בתשובה ושם י"ה יחזור אלינו..

וחשבתי בזה עוד הרי האדם היה מקור הברכה, בפסגת השלמות, וחכם עד למאוד, והרב הגאון רבי יהודה פתי"ה זצ"ל כתב בספרו 'מחנה יהודא' (אות כ"ב) שהאדם הראשון פחד מן המוות, ואף על פי שלא היה בזמנו מוות מרוב חכמתו הוא ידע מה זה מוות ופחד מן המוות, ועם כל חכמתו הוא חטא, משום שהמלאכים רצו לומר על האדם "קדוש קדוש קדוש" (ילקוט שמעוני, קהלת, רמז תתקע"ב) כיון שהם לא הבדילו בין הקב"ה לאדם.

ובזה מתורצת קושיית הרמב"ם, שהאדם קיבל שכר היות ועשה עבירה לשם שמים, כדי שהמלאכים יבדילו בין השכינה לאדם שידעו מי הוא הבורא ומי הוא הנברא.

חז"ל אומרים שאדם הראשון לאחר שאכל מעץ הדעת והקב"ה זרקו מגן עדן, רצה שכל העולם ידע שהוא לא חטא בכוונה. ועל אדם הראשון נאמר שהיה חסיד, שהרי דוד היה גלגול של אדם הראשון ודוד אומר (תהלים פו, ב) "שמרה נפשי כי חסיד אני". וביאורו חסיד אני כי אני גלגולו של אדם הראשון, ומדרגה של חסיד היא גבוהה מאוד, שהרי חסיד קוראים למי שהוא שווה שעה קודם התפילה וכו'. ועוד מצאנו אצל אדם הראשון שלאחר החטא פרש מאשתו מאה ושלשים שנה, ואם כן מדרגתו הייתה רבה וגבוהה עד מאוד ועשה זאת כדי שהקב"ה

במסילה נעלה

שביבי אמונה ובטחון מפקנסו של מו"ר הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

המעביר על מידותיו

הגברת מגי מויאל תחי', המיוחסת לזקני הצדיק רבי חיים פינטו זיע"א מצד אימה, הינה אישה חשובה מאד התורמת רבות מזמנה למען כלל ישראל בהיותה האחראית מטעם המוסדות ע"ש הצדיק, בעיר מונטריאול שבקנדה.

יום אחד, כאשר קיבלתי קהל בקהילה היהודית במונטריאול, פנתה לגברת מויאל אחת מנשות המקום ואמרה לה שברצונה לפגוש אותי כיון שיש לה בן משותק. בצירוף לבקשתה, אותה אישה תרמה מכספה למוסדותינו, ואמרה שלאחר שתיפגש עימי - תבוא להשתתף בהילולת הצדיק רבי חיים פינטו זיע"א שאליה הוזמנה, ותתרום עוד סכום כסף למוסדות התורה הקדושים.

באותו יום הייתי אמור לעזוב את מונטריאול, ובשל עיפותי הרבה לא היה בכוחי להוסיף ולקבל קהל, לפיכך נאמר לאישה זו שמחוסר ברירה היא לא תוכל לפגוש אותי כפי שביקשה.

אותה אישה כעסה מאד, ואמרה לגברת מויאל שאם כך - היא מבקשת את תרומתה בחזרה.

גב' מויאל החזירה לה מיד את כספי התרומה, ולמרות זאת ייעצה לה לשלוח לי באמצעות הפקס מכתב ובו בקשת ברכה לבן המשותק, והוסיפה ואמרה לה שבעזרת ה' היא עוד תראה ישועות.

בתחילה סירבה האישה לקבל את ההצעה, מתוך מחשבה שבאופן זה הברכה לא יכולה להשפיע, אולם לאחר שהוסבר לה שהברכה יכולה לעזור גם כך, היא התרצתה ומיהרה לכתוב לי מכתב

ולשולחו בפקס.

כשקיבלתי את מכתבה, ברכתי את בנה שיזכה לרפואה שלימה, והמוזכר הוסיף וכתב לה מעצמו שעוד תזכה לראות ניסים ונפלאות. בנוסף, הוא הבטיח לה שכאשר אהיה שוב בקנדה - בעזרתו יתברך אפגוש אותה ביחד עם בנה שיהיה עד אז בריא ושלם, ואף ביקש את סליחתה על שלא קיבלתי אותה.

כשהאישה קיבלה את ברכת לרפואת בנה, היא ביקשה להחזיר את תרומתה, אך הגברת מויאל אמרה לה שתחזיר את התרומה רק כאשר היא תזכה לפגוש אותי פנים אל פנים.

חלפה תקופה. שוב נזדמנתי לקנדה ושוב ערכתי במקום קבלת קהל. והנה בין האנשים שנכנסו לחדרי, נכנסה גם אישה זו כשהיא מלווה בבנה ובחיך גדול הגישה לי מעטפה עם תרומה.

"כבוד הרב" אמרה האישה בהתרגשות, "באותו שבוע שבו התקשרו להודיע לי שהרב מגיע שוב לקנדה, באחד הימים בני הקטן היה מונח על הרצפה לצדי, ולפתע פתאום הרגשתי שמשו עוקץ את רגלי. כשהבטתי לארץ בבהלה גדולה - גיליתי לתדהמתי המרובה שבני המשותק קם על רגליו!"

בחסדי שמים אישה זו זכתה לכך שזכותו הגדולה של הקדוש רבי חיים פינטו זיע"א עמדה לה והביאה לה ולבנה רווח והצלחה, וללא ספק התגברותה על כעסה בעבר ורצונה לתרום את התרומה בחזרה, הם שעמדו והעניקו לה את הזכות להיוושע, שכידוע - כל המעביר על מידותיו מעבירים ממנו גזרות קשות ורעות.

דברי חכמים

פרפראות לפרשה

משולחנם של חכמי התורה

מתי האדם דומה ליוצרו?

"נעשה אדם בצלמנו כדמותנו" (בראשית א, כו)

הרב יעקב ישראל לובצ'נסקי הי"ד זצ"ל, המשגיח בישיבת 'אהל תורה' של רבי אלחנן וסרמן הי"ד זצ"ל, הקשה על פסוק זה:

כיצד יתכן לומר שהקב"ה יצר אדם בצלמו וכדמותו, בשעה שאין לקב"ה לא גוף, ולא ישיגוהו משיגי הגוף ואין לו שום דמיון כלל?

וביאר, שהקב"ה נעתר לאדם השב בתשובה ומסכים למחול לו על העוונות שעשה, אולם הוא איננו מוחל על חטאים שבין אדם לחברו, אשר לא נעשו כלפיו - אלא כלפי בני אדם.

יוצא אפוא, שהקב"ה מוחל על חטאים שבין אדם למקום, ואלו האדם יכול למחול על חטאים שבין אדם לחברו, ובכוח מחילת עוונות שנתן בידו, דומה האדם ליוצרו.

הרב דוד שרייבר, מגבאי קופת הצדקה 'קופת העיר', סיפר שפעם נגש למרן הרב שטינמן שליט"א לצורך עריכת ברור לגבי מגבית אחת, אשר ענינה היה ידוע לרב.

הרב שטינמן אישר את המקרה והוסיף: יש צרות נורמליות, אשר לדאבון לב, שומעים עליהן מפעם לפעם, אך ישנן צרות משונות, שהן נוראות ואימות, ואי אפשר לקלוט את עומק הטרגדיה, ואני אומר לך שהסיבה לכך היא משום פגיעה בבין אדם לחברו.

זה עתה - המשיך הרב שטינמן - היה כאן יהודי שספר על צרות משונות שפקדו אותו, שאלתי אותו, האם הוא פגע פעם במשהו, אך הוא ענה בשלילה. שאלתי אותו שוב: "האם הנך בטוח שלא פגעת אף פעם במשהו?"

ושוב הוא השיב: "לא!"

חזרתי על השאלה בשלישית, ואז נזכר: "כן, פגעתי פעם במשהו, אבל אני הייתי הצודק..."

"בודאי שהוא היה צודק" - סיכם הרב שטינמן - "על פגיעה בלי הצדקה איננו מדברים בכלל... אבל האם למשהו צודק מותר לעשות הכל?"

כולם מבינים שאדם שהורג משהו מכיוון שהוא הכעיס אותו, הוא רוצח, על אף שיתכן שהכעס שלו מוצדק. ובאופן דומה עלינו להתייחס גם לפגיעה בזולת, הנעשית, לכאורה, בצדק!

במרה מפטירין

הפטרות השבוע:

"כה אמר הא-ל ה' ברא השמים ונוטיהם" (ישעיה מ"ב)

הקשר לפרשה: נבואתו של ישעיה מוזכרת את ענין בריאת השמים והארץ וכל אשר בה, כפי שמתואר בהרחבה בפרשת בראשית.

נצור לשונך

תולה ארץ על בלימה

איסור קבלת רכילות

כשם שאסור לקבל לשון הרע מן התורה, כך אסור לקבל רכילות מן התורה, שגם היא בכלל לשון הרע. דהיינו, שלא יאמין בלבו, שמה שסיפר לו, שכך וכך עשה לו פלוני, או דבר עליו פלוני, הוא אמת. והמקבל עובר בלא תעשה שנאמר, "לא תשא שמע שוא". לבד שאר לאוין ועשין המצטרפין לזה.

מן האוצר

ממשנתו של מו"ר הגה"צ
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

מצות כיבוד אב ואם

"ויצר ה' א-להים את האדם עפר מן האדמה ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה" (בראשית ב, ז)

ביאר רש"י, שהקב"ה אסף אדמה מכל העולם כולו לבריאת האדם, כדי שבכל מקום שהאדם ימות האדמה תקלוט אותו, כי משם יצא. והיינו, שעוד לפני שנוצר האדם, ידע הקב"ה שעתיד האדם לחטוא ויהיה מוות בעולם, כעונש על החטא שיחטא האדם. לכן עוד לפני שנברא, עשה הקב"ה את אדם הראשון באופן כזה שכשהוא ימות האדמה תקלוט אותו.

נאמר בחז"ל (קידושין ל, ב) "שלשה שותפים יש באדם, הקב"ה, אביו, ואמו". סדר בריאת האדם הוא שאביו ואמו נותנים בו את איבריו ועצמותיו, והקב"ה נופח בו נשמה. ואילו לא היה השותף השלישי שהוא הקב"ה נותן בו את הנשמה, לא היה מועיל כל מה שעושים ההורים כדי שייולד ילד. וכמו שמצוי לפעמים שנולד ילד מת, כי הקב"ה לא נתן בו נשמה, לכן לא הועיל מה שעשו ההורים.

אדם הראשון לא היו בו שלשה שותפים, כי לא היו לו אב ואם, אלא הוא היה יציר כפיו של הקב"ה בעצמו, ללא כל שותף, ולכן הוא היה בחיר הבריאה, שהקב"ה בחר בו שהוא ייבא ללא כל שותף, אלא רק על ידי הקב"ה בעצמו.

נמצא שלאדם הראשון הייתה חובה יתרה לשמוע בקול הקב"ה, כיון שאהבתו להקב"ה הייתה פי שלוש יותר מכל אדם, משום שאדם הראשון לא נוצר על ידי שלשה שותפים, אלא הקב"ה יצר אותו בעצמו. ובכל זאת ראוי וחייב כל אדם לכבד את אביו ואמו, כי הם אלו שהביאו אותו לעולם, ובלי ההורים לא היה הבן בעולם, ולכן מוטל עליו לכבד אותם.

בזה נבין את עומק עניין כיבוד אב, מה שאנו מצווים לכבד את ההורים גם לאחר מותם כשאנחנו בחיים, שהרי האב והאם שותפים ביצירה עם הקב"ה כביכול. ואף לאחר מות ההורים, הרי הקב"ה ממשיך את השותפות עם ההורים, כי אילו היה הקב"ה מבטל את השותפות, אזי היה הנולד מאבד את חייו, כי כשהקב"ה נוטל את חלקו בשותפות אזי האדם מאבד את נשמתו, וכיוון שהקב"ה ממשיך את השותפות עם ההורים גם לאחר מותם - בקיום הנולד, יש לו לנולד לכבדם, כי ההורים למרות שאינם כאן בעולם, הם עדיין שותפים עם הקב"ה בנולד הזה שעדיין חי.

חזק וברוך

על מידות שבין אדם לחברו

אהבת חיים / פרק א

הבה נתאר לעצמנו, מודעה שהיתה מתפרסמת ביום מן הימים בחוצות העיר, ומזמינה אותנו, אותי, אותך, את כלנו - לטול חלק בבנין בית המקדש.

כן! לאחר כמעט אלפיים שנה שחלפו מאז חרב בית אלקינו, מאז גלתה שכינה מן הארץ, מאז עמדה ירושלים בתפארתה, מאז זכינו לראות כהנים בעבודתם ולויים בשירים ובזמרים, מאז הלבינה לשון של זהורית - היינו מתבשרים כי נוצרה ההזדמנות לשוב ולבנות את בית המקדש...

האם מישהו מאתנו היה נותר שוה נפש? האם מישהו היה עומד מן הצד בחיבוק ידים?

ברור שלא!

כולנו כאיש אחד היינו עוזבים את כל העניינים העומדים ברומו של עולם, בהם אנו עוסקים מבוקר עד ליל, ועולים ירושלימה בכדי לטול חלק ברגעים הנשגבים הללו ולבנות במו ידיו את בית המקדש!

איש לא היה מתלונן על הצפיפות, איש לא היה מתלונן על הדחק. לאף אחד לא היה כואב הראש או הגב, ואף אחד לא היה רעב, צמא או עייף. כולנו, כאיש אחד היינו מתגייסים יחדו למען המטרה הנשגבה, בחדרת קודש, מתוך שמחה מתפרצת העולה על גדותיה!

ומה אם היינו מתבקשים להרים תרומה למען בנין בית המקדש? האם היינו מסכימים?

אין ספק!!!

אפילו עני שבישראל, לא היה נמנע מליטול חלק בבנינו של בית המקדש! כולנו היינו מוכנים לקמץ מפתנו, למכור את הבית, לרוץ לגמח"ם, ואפילו לקבץ נדבות... ובלבד שגם לנו יהיה חלק בבנינו של הבית הגדול והקדוש!

ובכן, יהודים יקרים, אלו הם פני הדברים: בית המקדש ממתין לנו! רק לנו!

לפני קרוב אלפיים שנה, חרב בית המקדש השני. מדוע הוא חרב? חז"ל הקדושים מלמדים אותנו ומספרים (יומא ט, ב):

"מקדש שני, שהיו עוסקין בתורה ובמצוות וגמילות חסדים, מפני מה חרב? מפני שהיתה בו שנאת חיים! ללמדך, ששקולה שנאת חיים כנגד שלש עברות: עבודה זרה גילוי עריות ושפיכות דמים".

מעתה, אומר רבנו ה'חפץ חיים', אם בית המקדש חרב בגלל שנאת חנם - האם יתכן שהוא יבנה בעוד שנאת חיים מרקדת בינינו? האם יתכן שהוא יבנה מתוך מציאיות בה הוא ראוי היה להיחרב אלו כבר היה בנוי? ברור שלא!

ואכן, הדברים מפרשים בתנחומא (נצבים א') שם שנינו:

"וכן את מוצא שאין ישראל נגאלין עד שיהיו כלן אגדה אחת, שנאמר (ירמיה ג', י"ח): 'בימים ההמה ובעת ההיא נאם ה' יבואו בני ישראל ובני יהודה יחדו וגו'', כשהן אגודים - מקבלין פני שכינה".

הרי לנו מפורש יוצא מפייהם של חז"ל הקדושים, כי הגאולה העתידית לא תתאפשר עד אשר תשרור האחדות בכלל ישראל. עד ששנאת החיים תמוגר, ואת מקומה תתפוס אהבת איש לאחיו!

נמצא אפוא, כי רק ביום בו נצליח לשרש מקרבנו את אותה שנאת חנם איומה, שהביאה על עמנו את אחד האסונות הנוראים ביותר מאז ומעולם, וגרמה לנו לאבד את כל הנכסים הרוחניים והחומריים שהיו לנו כעם - אנו נכשיר את הקרקע לבנינו המחודש של בית אלקינו ולגאולה השלמה!

בית המקדש השלישי, שיבנה במהרה בימינו, לא יבנה כאן, על הארץ. אנו לא נדרש לשנס מתנים ולטול חלק פעיל בבנינו. גם לא נתבקש להרים תרומות בכדי לשאת בעלויות הקמתו. הוא יבאש מן השמים, בנוי ומשוכלל בהדרו!

מה נותר לנו אפוא לעשות בכדי להיות שותפים בזכות בנינו של בית המקדש? רק דבר אחד, פשוט כל כך: לשרש מקרבנו את השנאה שהובילה לחורבנו, ולהחליף אותה באהבת אחים שתעורר רחמי שמים ותוביל לבנינו המחודש.

האם אנו יכולים להרשות לעצמנו לוותר על הזכות הזאת? האם אנו יכולים לעמוד מנגד, כאשר ביכולתנו לזכות להיות שותפים בבנינו של בית המקדש? האם נוכל להישאר אדישים, כאשר יש לנו הזדמנות לסיים את הגלות הנוראה בה אנו נתונים כבר קרוב אלפיים שנה, ולהחזיר את שכינתו יתברך לבנינו?

ברור שלא!

מתורתו של אליהו הנביא זכור לטוב

זכור לטוב

עם אביו ועם אמו ועם רבו שלמדו מקרא ומשנה, ואפילו עם כל אדם שבעולם, שנאמר (משלי ט"ו) "מענה רך ישיב חמה". אשרי האדם שאין בו עבירה ואין בו עון, ויש בו מעשים טובים ותלמוד תורה, ושפל ברכ ועונה, עליו אומר הקב"ה זהו הדר עמי במרום, שנאמר (ישעיה נ"ז) "כי כה אמר רם ונשא שוכן עד וקדוש שמו מרום וקדוש אשכון ואת דכא ושפל רוח להחיות רוח שפלים ולהחיות לב נדכאים".

וכן אמרו חכמים; מעשיך יקרבוך ומעשיך ירחקוך. הא כיצד? עשה אדם דברים מכוערים ודברים שאינם ראויים, מעשיו מרחיקים אותו מן השכינה, שנאמר (שם נ"ט) "כי אם עוונותיכם היו מבדילים ביניכם לבין אלהיכם וחטאתיכם הסתירו פנים מכם משמוע". אבל אם עשה אדם מעשים טובים מקרבין אותו אצל השכינה, שנאמר (שם נ"ז) "כי כה אמר רם ונשא וגו' ואת דכא ושפל רוח" וגו'.

ולא יאמר אדם בלבו הואיל ואין בי עבירה ואין בי עוון וחטא, אתגאה על הבריות ואתגדל עליהם ביותר, אלא כך יאמר לא אעשה כן כדי שיתמלאו ימי וידע האדם שרוח נמוכה ורוח שפלה נוח לפני הקב"ה יותר מכל הזבחים שבתורה, שנאמר (תהלים נ"ח) "זבחי אלהים רוח נשברה לב נשבר ונדכה אלהים לא תבזה".

שמעוני אחי ועמי, שלא תבואו לידי גסות רוח אלא יסתכל אדם בעצמו וידע שלאחר מיתה יהא רמה ותולעה ועפר וישא עיניו לשמים ויאמר מי ברא את אלה. חמה ולבנה, כוכבים ומזלות, וארבע רוחות השמים וכל מעשה בראשית שברא אותן הקב"ה בחכמתו ובתבונתו, וכל אחד ואחד מהן תלויין במאמר שפתיו שנאמר (תהלים ל"ג) "בדבר ה' שמים נעשו וברוח פיו כל צבאם כונס כנד מי הים נותן באוצרות תהומות ייראו מה' כל הארץ ממנו יגורו כל יושבי תבל כי הוא אמר ויהי הוא צוה ויעמוד" וגו'.

ויסתכל אדם במעשה ידיו של הקב"ה באדם ובבהמה ועוף השמים ובדגי הים, שמזונות כל אחד ואחד בידו ונשמת כל אחד ואחד מסורים בידו, שנאמר (ישעיה מ"ב) "כה אמר האל ה' בורא השמים ונוטיהם רוקע הארץ וצאצאיה נותן נשמה לעם עליה ורוח להולכים בה". לפיכך הייתי אומר, חייב אדם שישבח ויברך וירומם ויגדל ויקדש לשמו של מי שאמר והיה העולם ברוך הוא, על נפש רוח ונשמה שהוא נותן בערב לבעל הפקדון ולבוקר מחזירה אותה אליו, שנאמר (איוב י"ב) "אשר בידו נפש כל חי ורוח כל בשר איש", ואומר (תהלים ל"א) "בידך אפקיד רוחי פדיתה אותי ה' אל אמת".

לעולם יהא אדם נאה בביאתו, חסיד בישיבה, ערום ביראה, ומרבה שלום

בוודאי יהא אדם יודע בפני מי הוא עומד ומה דבר מדבר לפני מי שהוא גדול ממנו, ושנו חכמים במשנה אל תרצה את חבריך בשעת כעסו אבל יבקש רחמים על בעלי בתים שבשביל דרך ארץ שיש להם שיעסקו בה, ועל אחת כמה וכמה שיבקש רחמים על בעלי הבתים שיש בהם תורה שיעסקו בה.

ויבקש רחמים על העוסקים עם הצבור, שיעסקו עמכם לשם שמים שמשלם להם הקב"ה שכר בעולם הזה והקרן קיימת לעולם הבא, וכן להעוסקים בדרך ארץ באמונה שאין בעלי בתים נעקרו מן העולם ויורדין לארץ אלא בשביל גסי הרוח, אימתי? בזמן שישראל אוכלין ושותין ומבעטין מתוך הטובה ואינם עוסקין בדרך ארץ ודברי תורה, ועליהם הכתוב אומר (משלי ל) "תחת שלש רגזה ארץ וגו' תחת עבד כי ימלך ונבל כי ישבע לחם" וגו'. כל אלו דברים אינם באים אלא בשביל גסי הרוח, שנאמר (ישעיה מ"ב) "לפקוח עינים עורות" וגו'.

אנשי אמונה

אורחות חיים מתוך הספר "אנשי אמונה" לתולדות צדיקי משפחת פינטו זיע"א

בתו של הצדיק רבי חיים פינטו הגדול זיע"א, ביביח, נישאה להרב ר' חיים אפרגאן ז"ל, אשר כיהן כדיין בעירו. ממנו נולדו לה שני ילדים, בן בשם מאיר ובת בשם טני.

על נכדת הרב הצדיק, הרבנית טני, סיפרה בתה הגברת מירה מויאל, כי כאשר היתה יוצאת לרחוב, היה כל הרחוב מתרוקן לגמרי מרוב קדושתה, שכן כל האנשים והנשים היו פוחדים ממש להביט בפניה, אשר הזהירו באור יקרות כוזה הרקיע.

ועוד סיפרה הגברת מויאל: פעם אחת היא עצמה חלתה במחלה מסוכנת ונוראה, עד שהיתה ממש גוססת. הרופאים ידעו גם לבשר לה שח"ו היום היא תמות.

הרבנית טני החישה פעמיה לבית העלמין, כדי להשתטח על קברו של סבה הצדיק רבי חיים פינטו זיע"א ולבקש מהצדיק עבור בתה מירה בת טני לרפואה שלימה.

בהגיעה אל הקבר, החלה מיד לראות למול עיניה את כל אבותיה הקדושים שכבר נסתלקו לבית עולמם. לפתע ראתה את סבה הגדול רבי חיים פינטו זיע"א, כשהוא אומר לה: היום נגזרה גזירה על בתה מירה שתמות. נכדתו הרבנית טני אמרה לו; הן דבר זה הוא בלתי אפשרי. אבל רבי חיים זיע"א שוב אומר לה: הגזירה כבר נגזרה, ואין מה לעשות.

ושוב אמרה לו נכדתו הרבנית טני: סבא, האם באמת אין מה לעשות? רבי חיים זיע"א ענה לה בשאלה: אולי לך יש איזו הצעה? וטני השיבה לו: כן! לבתי יש הרבה כסף וזהב שנאסף לצרכי חופתה. מבקשת אני שכל הזהב יעלם, וחלף זה היא תחיה. לכך הסכים רבי חיים זיע"א.

וכך הוה. כבר באותו יום נעלם כל הזהב שהיה בבית הגברת מויאל, ובאותו יום אכן הבריאה הגברת מויאל. בערב, הגיע הרופא לביתה לראות האם הגברת מויאל כבר נפטרה, כמו שאמר, אך מאוד התפלל לראות אותה כשהיא חיה וקיימת, בריאה כאחד האדם. לכשגדלה, נישאה לאדם חשוב ירא שמים וסר מרע, ר' אברהם מויאל.